

STORTINGET

Representantforslag 127 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Olaug Vervik Bollestad, Dag-Inge Ulstein
og Kjell Ingolf Ropstad

Dokument 8:127 S (2022–2023)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Olaug Vervik Bollestad, Dag-Inge Ulstein og Kjell Ingolf Ropstad om et landsomfattende tilsyn med norsk eldreomsorg og tiltak for å forbedre situasjonen raskt

Til Stortinget

Bakgrunn

Den siste tiden har det blitt avdekket store hull i norsk eldreomsorg. Det er svikt både i hjemmetjenesten og på sykehjem, og eldre mennesker får ikke den omsorgen og hjelpen de har behov for. En oversikt fra Helsedirektoratet viser at 45 prosent av beboerne på sykehjem som har blitt vurdert for risiko for underernæring, var underernært eller i ferd med å bli det.¹ På landsbasis i 2021 hadde 56,6 prosent av beboerne (67 år og eldre) på langtidsopphold i institusjon hatt legemiddelgjennomgang i løpet av de siste 12 månedene. Dette skal minst skje én gang i året, men over 43 prosent har da ikke fått dette det siste året.² Man ser også en økt bruk av tvang, og i over halvparten av statsforvalternes tilsyn med tvangsbruk har det skjedd lovbrudd.

Tilsyn med eldreomsorgen i hele Norge

Forslagsstillerne mener at pressen gjør et viktig arbeid ved å avdekke og rapportere om situasjonen i

norsk eldreomsorg. Pressen får fram hjerteskjærende historier. Dette er enkelthistorier, men det er samtidig så mange av dem at det tegner et alvorlig bilde av tilstanden. Forslagsstillerne mener derfor at det er behov for en helhetlig kartlegging av situasjonen i norsk eldreomsorg, slik at beslutningstakere både lokalt og nasjonalt får et helhetlig og godt grunnlag for å ta avgjørelser. Forslagsstillerne mener derfor at det trengs et landsomfattende tilsyn med eldreomsorgen. Dette kan gjøres ved for eksempel å gi statsforvalterne i oppdrag å gjennomføre tilsyn i alle landets kommuner og sammenstille dette til en oversikt over tilstanden i norsk eldreomsorg. Forslagsstillerne viser til at statsforvalterne allerede har dette mandatet og denne myndigheten og kan gjennomføre et slikt landsomfattende tilsyn raskt. Forslagsstillerne viser videre til verdighetsgarantien for eldreomsorgen, hvor det står at

«eldreomsorgen [skal] tilrettelegges på en slik måte at dette bidrar til en verdig, trygg og meningsfull alderdom».

Et landsomfattende tilsyn bør undersøke om dette overholdes.

Økte ressurser

De ansatte som jobber i eldreomsorgen, er kompetente og hardtarbeidende mennesker, men de er prisgitt sine rammevilkår og ressursituasjonen i sektoren. Forslagsstillerne understreker at situasjonen ikke løser seg ved at man får mer informasjon. Forslagsstillerne mener

1. <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/kvalitetsindikatorer/kommunale-helse-og-omsorgstjenester/oppf%C3%B8lgning-av-ern%C3%A6ring-hos-beboere-p%C3%A5-sykehjem>

2. <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/kvalitetsindikatorer/kommunale-helse-og-omsorgstjenester/legemiddelgjennomgang-hos-beboere-p%C3%A5-sykehjem>

at det må bevilges mer midler til eldreomsorgen for å sikre et verdig tilbud på kort sikt. Her er midler til økt bemanning sentralt, men like viktig er å sikre meningsfulle dager som forbygger ensomhet. Forslagsstillerne mener regjeringen må prioritere midler til å sikre aktiviteter som gir eldre et fellesskap å være en del av. Her er ordninger som spisevenner og matgledekorps viktige.

På lengre sikt er det behov for en forsterket innsats for å sikre både nok helsepersonell og gode omsorgstjenester for våre eldre. Forslagsstillerne viser til Dokument 8:101 S (2022–2023) Representantforslag om en plan for en styrket helseberedskap. Her fremmes det forslag som skal bidra til å løse noen av de langsiktige utfordringene i norsk eldreomsorg og sikre at man har nok kompetent personell til å gi omsorg og helsetjenester. Forslagsstillerne viser til at et viktig langsiktig tiltak vil være en opptrappingsplan for bemanning og utdanning, slik at det utdannes flere sykepleiere. Det må dessuten være tilgjengelige muligheter for videre- og etterutdanning og settes inn tiltak for bedre rammer for ledelse, og en må godkjenne flere som er utdannet i utlandet. I tillegg er det et viktig moment for en verdig eldreomsorg at kommunene har mulighet til å bygge egne omsorgsboliger og de sykehjemmene de har behov for. Forslagsstillerne mener også det er nødvendig med tiltak som sikrer bedre tilrettelegging for de som bor hjemme.

Økt ramme for Husbankens investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem

Forslagsstillerne viser til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett ikke foreslo å bevilge midler til nye tilskudd til sykehjem og omsorgsboliger i 2023. I forliket med Sosialistisk Venstreparti ble det enighet

om å bevilge 96 mill. kroner til 500 nye plasser. Forslagsstillerne viser til at Husbanken allerede 31. januar 2023 varslet at rammen for investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem er brukt opp for 2023, og at de derfor vil gi avslag på søknader. Forslagsstillerne viser til at flere kommuner dermed ikke kommer videre med sine planer om omsorgsboliger, og at dette rammer eldre, men også mennesker med utviklingshemninger eller rusproblemer. Forslagsstillerne mener at det er nødvendig å få igangsatt arbeidet med å få flere plasser i kommunene. For å møte fremtidens behov trenger man en sterk vekst i antall sykehjemsplasser og andre omsorgsboligtilbud fremover. Forslagsstillerne mener at rammen for investeringstilskuddet må økes for å sikre at behovet for oppstart av nye plasser dekkes.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen gjennomføre et landsomfattende tilsyn med eldreomsorgen i alle landets kommuner.
2. Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett 2023 legge fram en eldreomsorgspakke, hvor blant annet bedre bemanning og aktivitetstilbud ivaretas.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke rammen for Husbankens investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem for å sikre at arbeidet med å få tilstrekkelig med plasser for å møte fremtidens behov ikke stopper opp.

9. februar 2023

Olaug Vervik Bollestad

Dag-Inge Ulstein

Kjell Ingolf Ropstad